

ΚΑΘΕΡΕΦΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΕΚΕΜΒΡΗΣ 1988

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΑΡΙΘΜΟΣ 26

ΚΑΘΕΦΟΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΗΜΕΡΟΜ. 2-2-89
ΑΡΙΘ. 24638

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1988

ΑΡΙΘΜΟΣ 26

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΙΣ ΡΙΖΕΣ ΜΑΣ

Παίρνοντας αφορμή από τα κλαρίνα που 'ρθαν φέτος στο χωριό μας τη δεύτερη μέρα της Λαμπρής, γράφω αυτές τις αράδες για να σας φέρω στο μυαλό σας κείνες τις παλαιές και καλές μέρες των γλεντιών, συνδυάζοντας και συγκρίνοντας, κατά το δυνατό, τη σημερινή εποχή με τα κίνητρα κείνης της εποχής.

Όλοι σχεδόν οι χωριανοί μας, τις μέρες της Λαμπρής και του Πανηγυριού, το 'χαν σαν αρχή να ξεκινούν απ' όπου κι αν βρίσκονταν να πάνε στο χωριό, να δουν ο ένας τον άλλο, να γλεντήσουν μαζί και να περάσουν τις μέρες αυτές με τη φαμίλια τους.

Είναι αλήθεια πως οι μέρες αυτές συγκέντρωναν όχι μόνο τους ξενητεμένους μας, αλλά κι αρκετούς κοντοχωριανούς από τους Ραφταναίους, τους Χουλιαράδες κι άλλους απ' τα γύρω χωριά. Αυτοί συνήθως έρχονταν στο χωριό μας, επειδή φημίζονταν για τα γλέντια, για το φημισμένο επίσης γλυκό κρασί κι δω που τα λέμε, να ψάξουν και για καμιά νύφη.

Έτσι λοιπόν με τις προθέσεις αυτές οι χωριανοί μας ξεκίναγαν από πολύ μακριά (Τρίκαλα, Αγρίνιο κλπ.) και μάλιστα με τα πόδια και με σκοπό να φθάσουν τουλάχιστο τις παραμονές των γιορτών στο χωριό. Την πρώτη μέρα της γιορτής (το Πάσχα, ή το Πανηγύρι) γλεντούσαν στα μαγαζιά παρέες - παρέες όχι βέβαια με μαγνητόφωνα, αλλά με τα ντόπια όργανα, τραγουδώντας με το στόμα τα παλαιά τραγούδια, που 'χαν κληρονομήσει από τους πατεράδες τους.

Σ' όποιο μαγαζί κι αν πήγαινες, και τότε ήταν πέντε αν θυμάμαι καλά, δεν άκουγες τίποτε άλλο, «ε' βίβα» και «άσπρο πάτο» και κερνάγανε συνεχώς και φυσικά το αμπευματάκι άρχιζαν τα στραβοπατήματα.

Τα παιδαρέλια φέρανε βόλτες ή τσακώνονταν, τα πιά μεγάλα, ήταν ντυμένα στο «SIK» και ρίχναν καμιά ύποπτη ματιά στα θηλυκά, τα ξένα προ πάντων.

Τη δεύτερη μέρα ξεκίναγαν επισκέψεις σ' όλα τα σπίτια χωρίς δι άκριση, μπροστά οι μερακλήδες, πίσω τα όργανα και οι λιγότερο μερακλήδες. Σε κάθε σπίτι, με το ίδιο ποτήρι έπιναν το ρακί τους, πολλές καρέκλες δεν χρειαζόνταν αλλά ούτε και είχαν τα σπίτια, τα δε τραγούδια, για να χορέψει πρώτα ο νοικοκύρης και τα παιδιά του, ήταν πάντοτε σύμφωνα με την επιθυμία της οικογένειας, αφού οι παραγγέλλοντες ήξεραν τι τραγούδια επιθυμούσαν αυτοί που χόρευαν.

Εξαίρεση δεν αποτελούσε κανένα σπίτι, είτε ήταν φτωχό, είτε πλούσιο, είτε είχε νοικοκύρι, είτε ήταν ορφανό.

«ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

Συντάσσεται από Επιτροπή

Υπεύθυνος:

Το Διοικητικό Συμβούλιο του
Συλλόγου.

Γραφεία Συλλόγου

Χρυσ. Σμύρνης 8 (πλ. Πάργης)
453 32 Γιάννενα

Δ)νση περιοδικού - Επικοινωνία

Κώστας Σιώτος

Ρώμα 17
452 21 Γιάννινα
τηλ. 35200 - 33051

Γιώργος Αναστασίου

ΡΙζάρη 16 — τηλ. 37286
452 21 Γιάννινα
τηλ. 37286

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού Δρχ.: 500

Εξωτερικού Δολ. 30

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ---

— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:

Χρήστος Ε. Σιώτος

Γύρα 6 - Τηλ. 30538
453 33 Γιάννενα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αναστασίου Γιώργος Δ.
Αναστασίου Χρήστος Σωτ.
Αναστασίου Κώστας Δ.
Σιώτος Κώστας Ε.

Εμφανής λοιπόν η πρόθεση αυτών που διατηρούσαν τα έθιμα αυτά. Η απλότητα κι η αγάπη για τους χωριανούς, η ανιδιοτελής παρέα κι ο αυθόρμητος ενθουσιασμός κυριαρχούσε στις καρδιές τους. Έτσι σ' αυτές τις γιορτές με τρόπο υπεύθυνο έδιναν τον παλμό μέσα απ' τα σπλάχνα τους και σκόρπούσαν τη χαρά και την αγάπη τους σ' όλους τους χωριανούς.

Στη σημερινή όμως εποχή της Πνευματικής παραζάλης, της σύγχυσης των ιδεών και του αποπροσανατολισμού, για να συντηρηθεί ο χώρος της μνήμης μας, χρειάζεται αναθίωση του παρελθόντος. Έχουμε ρίζες μέσα στη χράνη των μεγαλοπόλεων τις ρίζες μας, τους ήχους και τα χρώματα, που μας ξεχώριζαν, για να πάρουμε μια νέα ταυτότητα «Γιαννιώτες» «Αθηναίοι» κλπ.

Ξερό, άγρο, φτωχό το χωριό μας δε μπόρεσε ποτέ να κρατήσει τα παιδιά του. Πριν από την κατοχή ακόμα έφευγαν οι χωριανοί μας για άλλους τόπους. Πολλοί στα Γιάννενα, λιγότεροι στην Αθήνα, στην Αμερική, στη Γερμανία, σ' όλα σχεδόν τα μέρη της γης. Φεύγοντας οι Αμπελοχωρίτες από την άγρονη γη, ρίχονταν με τα μούτρα στη δουλειά για να ζήσουν στην αρχή, για να πετύχουν ύστερα. Χρόνια ελόκληρα ζούσαν σκληρά αποταμιεύοντας και την τελευταία δεκάρα. Έχοντας υποφέρει τη φτώχεια και την πείνα στα παιδικά τους χρόνια όλο κι όλο που ήθελαν ήταν να βγουν απ' εκεί, να κερδίσουν χρήματα και δύναμη και ύστερα να προσφέρουν γύρω απλόχερα, να στρέψουν τα μάτια τους πίσω στην εγκαταλειμμένη πατρίδα τους. Ζωντανό παράδειγμα οι ξενητεμένοι Αμπελοχωρίτες έγιναν αιτία δημιουργίας του Συλλόγου μας το 1957, που στόχο είχε να βοηθήσει το χωριό και να κρατήσει ζωντανή τη σχέση με τον τόπο τους.

Μόνιμη πληγή η ξενητιά για το χωριό μας και γενικά για όλη την Ήπειρο. Ο χωρισμός από φίλους και δικούς πόνοσ μεγάλος. Κι είναι γιαυτό, που ένα μεγάλο μέρος των τραγουδιών μας, μιλάνε για το δράμα του ξενητεμένου και αυτών που άφησε πίσω του κι είναι πιο πολύ μοιρολόγια παρά τραγούδια.

Σ' αυτές λοιπόν τις τοιμεντούπολεις πόχουν καταφέρει να μας πλανίσουν στα ίδια καλούπια των ομοιόμορφων κουτιών, που τα λέμε σπία, βρίσκονται ακόμα κάποιοι Αμπελοχωρίτες, που κρατούν με πείσμα ζωντανές τις θύμησες, τα έθιμα και τους ήχους της ιδιαίτερης πατρίδας, που τους γέννησε. Πολλές φορές μάλιστα διατηρούν στο ακέραιο τα έθιμα του χωριού μας, όπως τα θυμούνται, στους τόπους ζωής και δουλειάς, στις μικρές πατρίδες του ξεριζωμού.

Είναι ακόμα και σήμερα κάποιοι χωριανοί, ελπίδα στερνή του γλυ-

τωμού από το Μινώταυρο των μεγαλοπόλεων, που επιθυμούν και επιδιώκουν τη διατήρηση των αναμνήσεων και παραδόσεων του χωριού μας. Αυτές οι ρίζες τώρα καλούν τη γενιά των 45άρηδων και των 55άρηδων, που είναι σήμερα ο συνδετικός κρίκος της παλαιάς και νέας γενιάς, να αγρυπνούν ώστε να μη χάσουν ό,τι κληρονόμησαν από το χθές των προγόνων μας, να το μεταλαμπαδέσουν στην ερχόμενη γενιά.

Κι δω θα επικαλεστώ το γνωστό, ότι τα έθνη ζουν όταν οι παραδόσεις τους έχουν ρίζες. Το ίδιο ισχύει και για το χωριό μας. Δεν παίζει ρόλο αν εδώ και κει κάποιοι καλοπροαίρετοι πιστεύουν σε μια νέα ανακατάταξη των εθίμων μας και των παραδόσεών μας και ίσως να εγκατάλειψαν αυτά και αδιαφορούν. Ρόλο παίζει το να ερευνηθεί από πού ξεκινούν, τι επιδράσεις έχουν δεχθεί, πώς και γιατί φθάνουν στην αντίπερα, ως προς αυτές τις ρίζες, όχθη. Κι είναι δω που υπάρχει ο κίνδυνος της αποκοπής. Να πιστέψει ο νέος έστω που δεν είναι καλά πληροφορημένος σ' αυτά, πως μπορεί να ακολουθήσει μια διαφορετική γραμμή αντίθετη προς τις ρίζες του.

Ο κίνδυνος λοιπόν να καθούν οι παραδόσεις μας είναι τωρινός και την ευθύνη της διάδοσης τη φέρουν αυτοί, που αποτελούν σήμερα τον συνδετικό κρίκο, όπως προαναφέρθηκε. Σ' αυτούς έλαχε ο κλήρος της διάδοσης και διατήρησης των εθίμων του χωριού μας.

Στέκομαι για λίγο σ' αυτούς που έζησαν σε παραδόσεις άλλων χωρών. Άλλοι απ' αυτούς πίστεψαν ότι όφειλαν να τιμήσουν τον τόπο που τους φιλοξενούσε και έξεχσαν τις δικές τους ρίζες και αφομοιώθηκαν στις ρίζες του ξένου τόπου. Άλλοι, ευτυχώς, οι πιο πολλοί, δεν άφησαν ούτε λεπτό από τη μνήμη τους τις παραδόσεις των προγόνων μας, καλλιέργησαν και διατήρησαν αυτές στο κλειστό περιβάλλον, που ζούσαν και τέλος επανειλημμένα και κατά συχνά διαστήματα επισκέπτονταν τη χώρα τους, για να ξαναζωντανέψουν και ζήσουν από κοντά τα έθιμα του τόπου, που γεννήθηκαν.

Όπως όλοι γνωρίζουμε τον παλαιό καιρό οι παραδόσεις εξουσίαζαν κατά το κοινώς λεγόμενο την κάθε κοινωνική εκδήλωση. Ήταν στην κυριολεξία οι άγραφοι νόμοι που δεν επιδέχονταν καμιά τροποποίηση ή παραλλαγή. Στην σημερινή εποχή, τόχουμε ρίξει στη λεγόμενη «Κουλτούρα». Ντυνόμαστε τις τοπικές μας φορεσιές, χορεύουμε τους τοπικούς μας χορούς, τραγουδάμε τα τραγούδια του τόπου μας, αλλά όμως στην ουσία όλα αυτά καλύπτουν διαφάνεια και πραγματικότητα. Για να πάρει η φορεσιά, ο χορός, το τραγούδι την πραγματική τους υπόσταση, πρέπει να πλησιάσουμε τα ίδια τα κίνητρα που τα πραγματοποιούν. Αυτά τα κίνητρα όμως πρέπει να διασωθούν, να επιτρέπουν

να βλέπουμε, να καταλαβαίνουμε τον ίδιο τον τόπο, που τα συνέλαβε, τα γέννησε τα ἔθρεψε και τα μεγάλωσε. Όλα αυτά πρέπει να δένονται σ' ένα και να εκφράζονται με μια λέξη ΟΜΟΨΥΧΙΑ. Μόνο μ' αυτό το κίνητρο θα πετύχουμε τη Συμβολή που οδηγεί στις ρίζες μας.

Είναι αρετή να τοποθετεί κανείς τα πράγματα στη σωστή θέση και να βγάζει απ' αυτά το συμπέρασμα. Την αρετή αυτή είχαν κατά το παρελθόν οι πρόγονοί μας, οι οποίοι χωρίς τεχνικά και οικονομικά μέσα, αλλά γνωρίζοντας τα κίνητρα και την πραγματική τους υπόσταση, τη θέση την έκανα πράξη.

Γιαυτό και στις εκδηλώσεις (Αποκριές, Πάσχα, Πανηγύρια κλπ) έδιναν ένα ξεχωριστό τόνο στη γιορτή και ιδιαίτερη χαρά και αγάπη σ' όλους τους χωριανούς. Γνώριζαν καλύτερα παντός άλλου τις ρίζες των παραδόσεων τις οποίες είχαν μεταλαμπαδέψει σ' αυτούς οι πρόγονοί των, μέσα από πολλές ιστορικές διακυμάνσεις.

Ποιός μπορεί να λησμονήσει τον αξέχαστο Θύμιο όπως παρουσίαζε και χόρευε το «Καγκέλι» το «Πιπέρι», ή τόσους και τόσους χωριανούς που τις αποκριές στο χωριό μασκαρεμένοι σέρνανε το χορό στην πλατεία, διασκεδάζοντας κατά τον πιο απλό και άδολο ενθουσιασμό τους χωριανούς τους.

Καθήκον λοιπόν δικό μας και του Συλλόγου μας να διατηρούμε τις παραδόσεις και τις ρίζες μας, κάνοντας πράξη, με τη συμμετοχή μας, τα έθιμα του χωριού μας. Από την άλλη μεριά, οι νέοι έχουν υποχρέωση να παρακολουθούν από κοντά κάθε εκδήλωση που σχέση έχει με τις πατροπαράδοτες παραδόσεις, μέσα από τις οποίες θα πληροφορηθούν τις ρίζες τους, ώστε κι αυτοί με τη σειρά τους να τις παραδώσουν στην επερχόμενη γενιά.

I. ΣΠΥΡΟΥ

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Σ Α Σ Ε Υ Χ Ε Τ Α Ι

ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΙΚΟ ΤΟ 1989

Ο παπάς του χωριού

Χωρίς να θέλω να υποτιμήσω τον προηγούμενο εφημέριο του χωριού μας, Παπα — Βασίλη Βαρέλη από τα Κουκούλια Ἄρτας, πολύ δε περισσότερο τον χωριανό μας, μακαρίτη Παπα — Χρήστο Δήμο, που ήταν, ομολογουμένως, ασύγκριτος, τα τελευταία δυο χρόνια στο χωριό μας έχουμε έναν πολύ καλό Ιερέα, τον Παπα — Λάμπρο Τριαντάφυλλο από το Γραικικό Ἄρτας. Και δεν είναι μόνο δική μου απόψη, είναι και γνώμη πολλών χωριανών μας, με τους οποίους συνομιλήσα φέτος το καλοκαίρι (1988), που ήμουν στό χωριό. Και βέβαια, από Εκκλησιαστικής και εφημεριακής πλευράς κρινόμενος. Ἄλλωστε η ιδιωτική ζωή του καθένα μας, είναι προσωπικό του θέμα και δεν πρέπει να ενδιαφέρει τους άλλους, εκτός βέβαια και προκειμένου μάλιστα παρὶ Ιερέα, όταν αυτή είναι πολύ σκανδαλώδης, αλλά τέτοιο πράγμα δεν συμβαίνει στον Παπα — Λάμπρο.

Προσωπικά και με την εμπειρία που απέχτησα στα 35 χρόνια της εφημεριακής μου σταδιοδρομίας και μάλιστα σε μεγάλες ενορίες, που είχα την τύχη να συνεφημερεύσω με πολλούς παπάδες και να συλλειτουργήσω με Δεσποτάδες, ομολογώ ότι εντυπωσιάστηκε από τη λειτουργία του παπα Λάμπρου και προ παντός από τις σωστές κινήσεις του μπροστά στην Αγία Τράπεζα και την όλη στάση του μέσα στο Ιερό Βήμα.

Με λίγα λόγια, ο παπα - Λάμπρος έχει ένα από τα απαραίτητα προσόντα, για έναν Ιερέα, είναι τύπος Εκκλησιαστικός. Ο Παπα — Λάμπρος δεν περιορίζεται μόνο στα καθαρώς εφημεριακά του καθήκοντα, το τελετουργικό, το αγιαστικό και το διδακτικό, αλλ' επεκτείνει τη δραστηριότητά του και σε δευτερεύοντα θέματα της Εκκλησίας, όπως είναι το οικονομικό, η ευταξία, η καθαριότητα κ.ά. Εκτός δε τούτων, όπως πληροφορήθηκα, είναι και ανιδιοτελής, δεν παίρνει χρήματα για τον εαυτό του από πολλές ιεροπραξίες, πράγμα που τον τιμά ιδιαίτερα.

Έχουμε, λοιπόν, καλόν παπά στο χωριό μας, όμως δεν είναι χωριανός και δε μένει μόνιμα στο χωριό, έρχεται τις Κυρακές το πρωί και φεύγει πάλι αυθημερόν. Ευτυχώς δε που διαθέτει αυτοκίνητο δικό του, οπότε μπορεί σε μία ή μιάμισυ ώρα να βρίσκεται στο χωριό, όταν παρουσιαστεί μια έκτακτη ανάγκη, όπως να μεταλάβει έναν αρρωστο κ.λ.π. Ωστόσο, η Εκκλησία μένει κλειστή κατά τις άλλες Δεσποτικές και Θεομητρικές γιορτές και τις γιορτές των Αγίων. Και πέρα απ' αυτά, ο παπα — Λάμπρος, σαν μη χωριανός, σε πρώτη ευκαιρία

που θα του δοθεί να πάει στο χωριό του, αν κενωθεί η εφημεριακή θέση ή σε άλλο χωριό κοντά στο χωριό του, ή ακόμα σε κάποια μεγαλύτερη ενορία, θα προτιμήσει να φύγει από το χωριό μας και δικαιολογημένα, γιατί δεν υπάρχει άνθρωπος, που να μην επιθυμεί τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής του και οικογενείας του, όπως έκαμε κι ο προκάτοχός του Παπα — Βασίλης Βαρέλης, οπότε το Αμπελοχώρι μας θα μείνει χωρίς παπά και μάλιστα τώρα που έπαψε πλέον (από το 1987) να ισχύει ο νόμος να χειροτονούνται Ιερείς με μειωμένα προσόντα, δηλαδή του Δημοτικού Σχολείου. Γι' αυτό ο παπάς πρέπει να κατάγεται από το ίδιο χωριό, που εφημερεύει. Δυστυχώς, σαν χωριανοί, αφήσαμε και χάθηκαν, στο παρελθόν, δυο ευκαιρίες που μας δόθηκαν να έχουμε χωριανό παπά, τουλάχιστον, για 40 χρόνια ακόμα, ή μια με το Γιώργο Δ. Πραμαντιώτη και η άλλη με τον Κώστα Αν. Καλατζή. Αλλά για τον δεύτερο, εφ' όσον έχει απολυτήριο Εξαταξίου Γυμνασίου ή Λυκείου και δεν υπερέβη τα 42 χρόνια και θέλει να γίνει παπάς για το Αμπελοχώρι, υπάρχουν ελλείψεις και τρόποι για να γίνει ό,τι κι αν έκανε, το επαναλαμβάνω, ό,τι κι αν έκανε στη ζωή του ως λαϊκός, αρκεί να μην υπάρχει καταδικαστική απόφαση Δικαστηρίου και αρκεί να μη το ξαναικάνει ως παπάς. Έχω διαβάσει σε Εκκλησιαστικό φύλλο ότι, στην Κρήτη ένας 20χρονος τότε, μαζί με τον αδερφό του εκτέλεσαν συμπατριώτη τους, με το έθιμο της βεντέτας, όμως στο Δικαστήριο πήρε το βάρος ο αδερφός του και δικάστηκε, ενώ αυτός αθωώθηκε και σήμερα είναι Δεσπότης. Αν ο Κώστας Καλατζής διαβάζει «ΚΑΘΡΕΦΤΗ» ή αν πληροφορηθεί τα όσα γράφω εδώ και θέλει να γίνει παπάς, ας επικοινωνήσει στη διεύθυνση Άρη Βελουχιώτη 56 — 453 32 Γιάννινα, να συζητήσουμε το θέμα. Αλλά κι όποιος 25χρονος χωριανός μας, δεν έχει σταδιοδρομήσει σε κάποια Δημόσια υπηρεσία, γιατί να μη γίνει παπάς; Ο παπάς, σήμερα, μισθοδοτείται από το Δημόσιο Ταμείο και κατατάσσεται, ανάλογα με τα τυπικά του προσόντα (γραμματικές γνώσεις) στα μισθολογικά κλιμάκια των Δημοσίων Υπαλλήλων. Όσο δε για τα ράσα και τα γένεα, αυτά σιγά - σιγά καταργούνται. Το μακρύ και πλατυμάνικο ράσο έχει ήδη αντικατασταθεί με κοντόρασο με στενά μανίκια, τα δε γένεα έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο. Δεν βλέπω, λοιπόν, το λόγο, οι νέοι μας να μη γίνονται παπάδες, εκτός αν υπάρχει θέμα πίστης, οπότε καλά κάνουν και δεν γίνονται, γιατί ο Θεός δεν εξαπατάται. (Γαλ. 6,7).

Αυτά για να αποκτήσει το χωριό μας, ει δυνατόν, μόνιμο Ιερέα γιατί από της κτίσεώς του μέχρι το 1983, δεν έλλειψαν χωριανοί μας

παπάδες. Και εξέφρασα τη γνώμη μου, για την οποία δεν έχω απαίτηση, σώνει και καλά, να γίνει αποδεκτή. Ίσως μάλιστα κάποιος ή κάποιοι να πουν, ωχ καημένες, με τους παπάδες θ' ασχολούμαστε τώρα; Σ' αυτούς απαντώ: «Κι όμως, ή το θέλουμε ή δεν το θέλουμε, ο παπάς είναι κοντά μας και μας ακολουθεί από τη γεννησή μας μέχρι το θάνατό μας».

Αλλά θα συνεχίσω και με το θέμα του ψάλτη. Κατά περιόδους, στην Εκκλησία του χωριού μας, παρουσιάζεται πρόβλημα ψάλτη, μάλιστα τώρα τελευταία, που ο Τάκης Πατσούρας δε βλέπει καλά (όπως κι εγώ). Τα Θεοφάνεια μιας χρονιάς, όπως έμαθα, ο παπάς ήταν, συνάμα, και ψάλτης, πράγμα που καθιστά τον ειρμό της Ακολουθίας, τουλάχιστον, απρεπή. Απροθυμία, λοιπόν, και στο θέμα του ψάλτη, σε αντίθεση με τα παλιότερα χρόνια που υπήρχε συνωστισμός, από χωριανούς μας, στα αναλόγια. Γιατί; Βέβαια, αυτό μπορεί να συμβαίνει και σε άλλα μικρά χωριά, που οι Εκκλησίες δεν έχουν πόρους να πληρώνουν ειδικό εκπαιδευμένο ψάλτη, αλλά η θρησκεία μας είναι ουσία κι όχι τύπος. Δεν πρόκειται να πείσει ο θόλος της Εκκλησίας να μας πλακώσει, αν δεν είμαστε, ακριβώς, στον ήχο της εβδομιάδας. Υπάρχουν βοηθητικά βιβλία με όλες τις λεπτομέρειες, ώστε με μια προετοιμασία την προηγούμενη μέρα, την επομένη κι ο πιο αδαής, να είναι τέλειος τυπικάριος. Άλλωστε η ακολουθία του Όρθρου αλλάζει ενώ μετά τη δοξολογία είναι όλα πάντοτε τα ίδια. Πρέπει, λοιπόν, να μιμηθούν κι άλλοι τους Γιάννη Χρ. Σπύρο, Κώστα Τζουβέρα και Κώστα Δ. Πατσούρα, ώστε να μη βρεθεί ποτέ και σε καμιά περίπτωση η Εκκλησία μας χωρίς ψάλτη.

Σαν πολύ το τράβηξα, για το χώρο του «ΚΑΘΡΕΦΤΗ», αλλά θα ήταν παράλειψη σοβαρή να μη πω και δυο λόγια για τον αείκνητο και ακούραστο Επίτροπο της Εκκλησίας Κώστα Γ. Πραμαντιώτη που εκτελεί, χωρίς αμοιβή, και χρέη Νεωκόρου. Επανειλημμένα τον είδα στην Αγία Παρασκευή, να ποτίζει πλατάνια κι άλλα δέντρα, που ο ίδιος τα φύτεψε, για να έχουν ισχύ οι επόμενες γενιές την ημετέρα του πανηγυριού, το μεσοκαλοκαίρι. Και γενικά το ενδιαφέρον του για την Εκκλησία είναι απέραντο. Σε συνεργασία δε με τον Παπα — Λάμπρο, έκαμαν, τόσο την Κεντρική Εκκλησία, όσο και τα παρεκκλήσια του χωριού μας αγνώριστα. Όχι βέβαια, από την τσέπη τους, αλλά από εισφορές χωριανών μας, οι οποίοι αφού βλέπουν ότι τα χρήματά που δίνουν, πίνουν τόπο, όλο και περισσότερα προσφέρουν. Απλά δείξη ότι όλοι πονάμε κι αγαπάμε την Εκκλησία κι ας μη γινόμαστε παπάδες και ψάλτάδες.

Παπά ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΣ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΧΡΟΝΙΑ

Αγαπητέ Καθρέφτη

Πιστεύω στην κρίση σου, όπως ορθά τοποθετήθηκε στο τεύχος του Ιούλη '87. Είναι κρίμα και αμαρτία με τόσους γραμματιζούμενους που έχει το χωριό μας να μην μπορεί ένα περιοδικό να συγκεντρώνει την ύλη του και τα απαραίτητα χρήματα για την έκδοσή του. Για μένα είσαι το μέσο επικοινωνίας με το χωριό μου τα ήθη και τις παραδόσεις του, που με καμιά δύναμη δεν ξεχνιούνται, θα προσπαθήσω να κάνω ότι μου είναι δυνατόν.

Αν υπάρχει χώρος στις λιγοστές σου σελίδες, θα ήθελα να γράψω και να απαριθμήσω τα τόσα παιχνίδια που παίζαμε στη χωραφιά του χωριού με τα παιδιά της ηλικίας μου και κάθε ηλικίας την εποχή εκείνη. Είναι λυπηρό όταν σκέφτομαι τον καιρό που ήμουν στο Δημοτικό Σχολείο το 1955 και αριθμούσε τα 96 παιδιά, και σήμερα να μην υπάρχει ούτε ένα!

Θέλω με την εισαγωγή μου αυτή να πω ότι, όταν ο κάθε Σκλουπιώτης παίρνει στα χέρια του τον Καθρέφτη να μην του διαβάζει μόνο και να τον καταχωνιάζει στη βιβλιοθήκη του και στη ντουλάπα του αλλά!!! Αλλά, να το διαβάζουν και τα παιδιά του και να τους δίνει να καταλαβαίνουν από πού κατάγονται, από πού ήταν ο πατέρας τους και η μάνα τους, πώς μεγάλωσαν, τι παιχνίδια έκαναν, τι τραγούδια έλεγαν και γενικά τα έθιμα και τον τρόπο ζωής τους.

Γι' αυτό θ' αρχίσω από σήμερα όσο μπορώ να απαριθμήσω ένα —ένα τα παιχνίδια που παίζαμε σαν παιδιά στη χωραφιά του χωριού μας και αν υπάρχει κάτι που παραλείπω ή δεν θυμάμαι κάποιος πιο μεγάλος από μένα ας το συμπληρώσει και ας γραφτεί.

Πραμαντιώτης Λευτέρης

Παιδικά παιχνίδια

Η ΣΚΛΕΝΤΖΑ

Είναι ένα παιχνίδι ομαδικό. Παίζεται από δύο ομάδες ένα δύο πέντε και δέκα παιδιά η κάθε ομάδα.

Τη Σκλέντζα τη φτιάχναμε από δύο ξύλα το ένα περίπου 50 — 60 πόντους λίγο χοντρό και γερό να πιάνεται καλά στο χέρι και κά-

πως μυτερό από το ένα μέρος. Το άλλο ήταν το Σκλιντζάρι μικρό από 15 — 20 πόντους και πελεκιμένο στις δυο άκρες για τον λόγο που θα αναφέρω πιο κάτω.

Σκάβαμε στο χώμα μια στενόμακρη τρύπα για να μπαίνει το μυτερό μέρος της Σκλέντζας και σε οριζόντια θέση βάζαμε το Σκλιντζάρι σε σχήμα T από κάτω.

Οι ομάδες χωριζότανε, η μία καθότανε στη γούρνα και η άλλη ομάδα ομάδα καθότανε μακριά 5 — 6 μέτρα σε στοίχιση, σε γραμμή να μην εξέχει ο ένας από τον άλλον. Ο πρώτος που έριχνε με τη Σκλέντζα, φώναζε έτοιμος!!!

—Έτοιμος! έλεγε η άλλη ομάδα.

Τότε με όλη τη δύναμη έσπρωχνε το Σκλιντζάρι με τη Σκλέντζα μπροστά και πήγαινε μακριά. Εάν το Σκλιντζάρι πήγαινε στα ίδια τότε το ρίξιμο ήταν σωστό, και εφ' όσον η ομάδα που φύλαγε καθόταν ακίνητη. Όταν πήγαινε στραβά τότε ήταν υποχρεωμένος να ξαναρίξει μέχρι τρεις φορές και κάθε φορά φώναζε κάποιος: ΣΤΡΑΒΟΣ! Μετά έπαιρνε τη θέση ο δεύτερος και συνέχισα.

Εάν στην περίπτωση αυτή κάποιος από αυτούς που φύλαγε κουνιότανε τη στιγμή που το Σκλιντζάρι πήγαινε στραβά είτε για να το πιάσει, είτε για άλλο λόγο τότε η ομάδα αυτή ήταν υποχρεωμένη να ρίξει όπως λέγαμε για να κάψει αυτόν που έριχνε το Σκλιντζάρι.

Ακόμη εάν κάποιος από την παρέα που φύλαγε έπιανε το Σκλιντζάρι στον αέρα προτού ακουμπήσει στο χώμα, τότε έφτυνε και ακομπούσε στο χώμα το Σκλιντζάρι σημείο πως αυτός που το έριξε κάηκε και τη θέση του την έπαιρνε άλλος.

Έβαζε το Σκλιντζάρι δίπλα στη γούρνα και το χτύπαγε στην ακρη και αυτό πεταγότανε ψηλά «γιαυτό το λόγο το πελεκάγαμε από τις δυο μεριές».

Όταν το Σκλιντζάρι σηκώνότανε ψηλά τότε του έδινε μια με τη Σκλέντζα και πήγαινε μακριά. Είχε το δικαίωμα να το χτυπήσει μέχρι τρεις φορές. Εάν στην προσπάθειά του να χτυπήσει το Σκλιντζάρι έβρισκε η Σκλέντζα το χώμα τότε έκανε όπως λέγαμε «πίτα» και έκανε ένα χτύπημα. Αν έκανε τρεις πίτες τότε καιγότανε και τη σειρά έπαιρνε άλλος.

Όσο μακριά πήγαινε το Σκλινζάρι τόσο πιο καλά ήτανε γιατί μετράγαμε πιο πολλούς πόντους και οι πόντοι αυτοί ήτανε βήματα (δρασκελιές).

Οι δρασκελιές ήταν διπλές, τριπλές ή και τετραπλές, ακόμη και περισσότερες. Όταν χτυπάγαμε το σκλινζάρι και πεταγότανε ψηλά κάναμε γκέλ με τη Σκλένζα μια, δυο, τρεις, τέσσερες ή και περισσότερες φορές ανάλογα με την ικανότητα του καθενός.

Στο ένα χτύπημα μετρούσαμε απλές δρασκελιές μία, δύο τρεις κ.ο.κ.

Στα δυο χτυπήματα τη μία δρασκελιά δύο.

Στα τρία χτυπήματα, τέσσερα.

Στα τέσσερα, πέντε, δέκα, δεκαπέντε. Και στην οχταπλή, που λέγαμε, μετράκαμε εικοσιπέντε, πενήντα, εικοσιπέντε, εκατό!

Όταν καμιά φορά το Σκλινζάρι που χτύπαγε πήγαινε πάνω στα χορτάρια ή σε κανένα κλαρί και δεν ακομπούσε στο χώμα γινόταν τότε «κουρευτός», έτσι το λέγαμε. Τότε η άλλη ομάδα που φύλαγε είχε το δικαίωμα να το πάρει και ο πιο δυνατός το πέταγε πίσω προς τη γούρνα. Αν μπορούσε, ακόμη πιο πίσω για να μη μπορεί ο παίχτης με τα υπόλοιπα χτυπήματα να επαναφέρει το Σκλινζάρι μπροστά από την γούρνα, οπότε έχανε.

Για να νικήσει μια ομάδα έπρεπε να συγκεντρώσει έναν ορισμένο αριθμό πόντων που είχε συμφωνηθεί από την αρχή του παιχνιδιού.

Όταν μια ομάδα έκανε πρώτη τους πόντους, τότε λέγαμε ότι η άλλη ομάδα σαράντησε και κάποιος πήγαινε και χτυπούσε την καμπάνα τρεις φορές.

Αυτή ήταν η Σκλένζα που παίζαμε μικροί και διαρκούσε ώρες ολόκληρες.

Λευτέρης Πραμαντιώτης

**Παρακαλούμε διείδτε
τις συνδρομές σας**

ΚΩΣΤΑΣ Κ. ΒΛΑΧΑΣ

Το Αμπελοχώρι τελευταία είχε το θλιβερό προνόμιο να θρηνήσει νέους ανθρώπους χρήσιμους στην οικογένειά τους και στην κοινωνία.

Το χτύπημα της μοίρας ήταν ανελέητο και οδυνηρό και για τις οικογένειες που έχασαν αγαπημένα τους πρόσωπα και για το χωριό μας που στερήθηκε νέους επιστήμονες, χρήσιμους και παραγωγικούς.

Ανήμερα του Σωτήρος στις 7 Αυγούστου του 1942 μας έφυγε για πάντα από κοντά μας ο συμπατριώτης μας δάσκαλος Κώστας Χ. Βλάχας

Ο Κώστας Βλάχας γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι στα 1902. Τα πρώτα του γράμματα τάμαθε στο Αμπελοχώρι. Φοίτησε στο Γυμνάσιο

Ο Κώστας Βλάχας σε παλαιότερη φωτογραφία

στα Γιάννινα, και στη συνέχεια στην Παιδαγωγική Ακαδημία. Μετά το στρατιωτικό του διορίστηκε δάσκαλος κατ' αρχήν στη Γότιστά. Έπειτα στους Ραφταναίους και Κρυφοφό. Δίδαξε σε Ελληνικά σχολεία στη Γερμανα και στο τέλος στα Γιάννινα.

Σεμνός, εργατικός και αγαπητός με όλους. Παντού όπου πήγε και υπηρέτησε άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις και μόνο φίλους απέκτησε.

Δεν έμεινε αδιάφορος, αλλά πάντα ανήσυχος έλαβε μέρος σε κάθε εκπολιτιστική και κοινωνική εκδήλωση του χωριού μας. Ενεργό μέλος του συλλόγου μας.

Η συντακτική επιτροπή εκφράζει τα ειλικρινή συλλυπητήρια στην οικογένειά του και την ευχή να είναι ελαφρό το χώμα που τον σκεπάζει.

Η Συντακτική Επιτροπή

ΜΝΗΜΗ

ΠΑΛΙΟΙ ΚΥΝΗΓΟΙ ΣΤΟ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙ

Το κυνήγι τα παλιά χρόνια στο Αμπελοχώρι γινόταν από μικρούς και μεγάλους.

Οι μεγάλοι έπαιρναν άδεια από το Δασαρχείο και οι μικροί κυνηγούσαν λαθραία κοτσύφια, κυργιάρινες και άλλα μικρά πουλιά.

Έβλεπες..., παιδιά 14 — 17 χρόνων να γυρίζουν εδώ κι εκεί, προφυλαχτικά βέβαια, με τις φίστες στο χέρι, έτοιμα να τουφεκίσουν όποιο πουλάκι θα έβγαινε μπροστά τους.

Η φίστα ήταν όπλο κυνηγητικό, ελαφρό, μπροστογιομή και οικονομικό. Έφταναν μόνο λίγη μπαρούτι και λίγα μικρά σκάγια Πολλές φορές για τσιροπούλια (μικρά πουλάκια), αντί για σκάγια έβαζαν ρόβι.

Κι εγώ κυνηγούσα μικρά, κάπου - κάπου. Όταν έβρισκα την ευκαιρία έπαιρνα κρυφά τη φίστα του παππού μου και σκότωνα σιταρήθρες στην αυλή του σπιτιού μας, ιδίως τον χειμώνα με το χιόνι.

Όταν όμως το έμαθαν οι δικοί μου, έγινε του Κουτρούλη ο γάμος. Ποιός τη χάρη μου..., πού σε πονεί και πού σε σφάζει. Έφαγα ξύλο που ακόμα το θυμάμαι.....

«...σαν σ' αρέσει μπάρμπα Λάμπρο, ξαναπέρνα από την Άνδρο», μου είπε ο παππούς μου.

Από τότε, στ' αλήθεια, δεν ξανάπιασα ντουφέκι, ώσπου πήγα στρατιώτης. Έστηνα όμως, όπως όλα τα παιδιά, τσιόπνες (παγίδες) στο χειμώνα για μικρά πουλιά και το καλοκαίρι για πέρδικα.

Τώρα, τί κάναμε; Τον κ..... μας τον καρό. Δεν καταλαβαίναμε το κακό που κάναμε....

Βλέπετε..... τα μικρά παιδιά παρασύρονται όπως τα πρόβατα στον γκρεμό.....

Οι μεγάλοι ήταν συστηματικοί κυνηγοί και χρησιμοποιούσαν δίκανα. Σκάγια δεν έβαζαν μόνο μικρά, αλλά δραμιάρες (ένα σκάι ζύγιζε ένα δράμι).

Ποιός δε θυμάται τις φάσες στ' «Ανήλια». Τις κυνηγούσαν όλοι τον χειμώνα. Μόλις έπιαναν τα κρύα, κάθε ένας κυνηγός έπιανε την αριά του (δέντρο με βελάνια), έφτιαχνε το γιατάκι του (στέκι) και περίμενε. Μόλις ερχόταν οι φάσες για βελάνια, άρχιζαν τα μπάμ — μπούμ απανωτά. Από την άλλη μεριά, ξεφύτρωνε ο Βασίλης Πραμαντιώτης με το λαγό στο χέρι και.... κατόπι ο αδερφός του ο Γιώργος με άλλο λαγό! Αυτοί ήταν οι πρωτοκυνηγοί. Χτυπούσαν μόνο λαγούς και αλεπούδες.

Ο τρίτος, αδερφός, ο Χρήστος Πραμαντιώτης, δεν έκανε παρέα μ' αυτούς. Ήταν μανοχοφής. Από τον Νοέμβρη ως το τέλος του Φλεβάρη τόπιανε στο μύλο «Γκλίφκη» στην ποταμιά προς τα Κατανοχώρια. Εκεί κοιμόταν και εκεί έπρωγε. Στο χωριό τον βλέπαμε σαν τον κομήτη. Έστινε στον λόγγο τα μεγάλα σιδερένια δόκανά του και έπιανε λαγούς, αλεπούδες, κουνάβια, ακόμα και λύκους!

Όταν του ερχόταν η όρεξη ν' αλλάξει το φαγητό του, κατέβαινε στο ποτάμι, τον Άραχθο, και ψάρευε μουστακάδες (είδος ψαριού).

Στο τέλος του χειμώνα, πουλούσε τα δέρματα στα Γιάννινα και γύριζε στο χωριό με χίλια καλά και με γεμάτη την τσέπη. Ίσως κάποιος που δεν τον γνώρισε, θα πεί.... Τί άνθρωπος ήταν αυτός; ή αγριοζούλαπο;

Ήταν ΑΝΘΡΩΠΟΣ..... και μάλιστα από τους καλύτερους! Δεν ήταν ατομιστής. Παιδεύονταν για τους δικούς του και για τους φτωχούς του χωριού. Αν τον βλέπατε, δεν σας έπιανε το μάτι. Αδιάφορος για τον εαυτό του. Το ντύσιμό του ήταν όπως κι όπως... Φορούσε ένα ταλαγάνι (είδος κάπας), με κατσιούλα και ήταν ζωσμένος μ' ένα κομμάτι σχοινί (τριχιά). Όμως είχε καλή καρδιά! Βοηθούσε, χωρίς κανέναν να το ξέρει, τις χήρες και τ' ορφανά! Μόλις νύχτωνε ξεκινούσε. Άφηνε στο παραθύρι, απ' έξω, το δώρο του, χρήματα ή είδος, χτυπούσε κι' έφευγε χωρίς να τον δει κανένας!!

«Μη γνώτω η αριστερά σου, τί ποιεί η δεξιά σου....»

Τα καλά που έκανε, μαθεύτηκαν μετά το θάνατό του....

Δημ. Κ. Τόλης

ΤΟ ΚΑΙΡΟ ΠΟΥ ΗΜΟΥΝΑ ΠΑΙΔΙ

Ένα πρωί ξεκίνησα για την Πράμαντα, να πάω να μάθω γράμματα. Για τα λίγα κολλυβογράμματα που είχα μάθει ως τα τότε, ίσως μπουτζουρώσω καμιά κόλλα άλλη φορά.

Φύγαμε, νυχτούλα απ' το χωριό με τον πατέρα μου, έτσι που, όταν έφεξε είχαμε προσπεράσει την Κουσοβίστα. Καθώς πήραμε το ανηφοράκι για την Ανεμότρυπα, εκεί που πήγαινα μπροστά, για μια στιγμή ένοιωσα την ανάγκη να στραφώ να ιδώ πόσο μακριά είχα αφήσει πίσω μου το χωριό.

Το βλέμμα μου πλανήθηκε πέρα ψηλά προς την Ασκλήρα, πω πω πόσο μακριά μου φάνηκε! Αμ' ο Αηλιάς αυτός κι αν ήταν ξέμακρος! Και πόσο αλλαγμένος απ' ότι τον ήξερα! Και το χωριό πουθενά! Ήξερα βέβαια ότι βρίσκονταν πίσω απ' αυτό το... τείχος που μου το έκρυβε ζηλότυπα. Άρχισα να συγκινούμαι μαύρα αισθήματα μ' έζωσαν! Πότε άραγε θα το ξανάβλεπα;

Χωριό βέβαια εκείνη την ώρα, για μένα ήταν πριν απ' όλα και πάνω απ' όλους, η μάνα μου! Εκεί σ' αυτήν πήγε και καρφώθηκε το μυαλό μου. Όλοι οι άλλοι, στενοί και μακρινοί συγγενείς και φίλοι κι ένα σωρό άλλα πράγματα, τα βόδια για παράδειγμα που η βοσκή τους ήταν το καθημερινό μου καθήκον, έρχονταν δεύτερα. Ήταν και τα σταφύλλια και τα σύκα που αυτή την ώρα ήταν στο φόρτε τους, κι άλλα πολλά σημαντικά και ασήμαντα, το να με στέλνει η μάνα μου στον Ταχυδρόμο («σύρε καλ' μέρα σ' να δεις μην έχουμε κάνα γράμμα»), ήταν και τα παιγνίδια, όπως ο φήκας με αντίπαλο τον Κώστα τ'ς Γιωργίνα, που με κέρδιζε πάντοτε, ή η γρούνα και το μεσοτόπι που το παίζαμε πολύ στη χωραφιά.

Όλα όμως αυτά, όπως και τις κολοφωτιές που κυνηγάγαμε, ποιός θα πιάσει περισσότερες, από τώρα και πέρα πάνε καλιά τους.

Όμως η στέρησή τους δε μου κόστιζε τόσο όσο η μάνα μου. Αυτή ήταν η μεγάλη αδυναμία μου. Ποτέ δεν είχε σηκώσει χέρι πάνω μου, ποτέ δεν με είχε μαλώσει αυστηρά, ποτέ δεν άκουσα βαριά κατάρα από το στόμα της (να σε γιργοβάλω, να σε φιλήσω κρύο, κατ' απ' τον πολυέλειο και άλλα τέτοια που άκουγα άλλες μάνες να καταριούνται τα παιδιά τους). Περιοριζόταν απλά σε κάτι «ζαλιάρικο, ανεφτούρτο, ζαλικονμένο και εκείνο το τούρκικο, αλαμπελάβρις που όπως έμαθα αργότερα θα πει: ο θεός να σου φέρει μπελά (Αλλάχ μπελά βερσίν).

Και να πεις ότι δεν της έδινα αφορμές. Το ψάρι στα χείλη της έψηνα. Όσο την έβλεπα μπόσικη, του χεριού μου, τόσο πιο πολύ ήθελα να τη στενοχωρώ. Έτσι στα καλά καθούμενα της ζήτηγα «καλό φαΐ» χωρίς να προσδιορίζω τι θέλω. Άλλωστε ήξερα τι υπήρχε και τι όχι στο σπίτι. Το πολύ πολύ καν' αυγό κι' αυτό κι' αυτό πολλές φορές παραφύλαγα την κότα πότε θα το κάνει σε καμιά τούφα στα «χαλιάδια» να πάω να της το πάρω μόλις άρχιζε να κακαρίζει.

Της έλεγα, πουλέτε, της μάνας μου: «Θα μου δώκς καλό φαΐ ή θα χιιάξω ότ' πνάω». Αυτή η φοβέρα ήταν το ... μυστικό μου όπλο γιατί είχε μεγάλη σημασία. Αν φώναζα δυνατά θ' άκουγαν οι γειτόνισσες και οι περαστικοί — να η Κώσταινα αφήνει το παιδί νηστικό — και αυτό ήταν μεγάλη ντροπή για τη μάνα μου. Αυτό εκμεταλλευόμουν όσο μπορούσα περισσότερο, έτσι για να τη στενοχωρήσω, έβαζα τις φωνές: «Πείνασα μωρήρη». Η μάνα μου η καημένη ίσα που δεν έκλαιγε, «τί να σ' δώκω» μου απαντούσε, «μακαρόνια ή μπακλαή!» «Πού να τα βρω». Τα μακαρόνια ήταν τότε άγνωστη λιχουδιά στο Σικλούπο, μόνο ακουστά τα είχαμε. Αφήνω τημπακλαή, τον μπακλαβά μαθές.

Μόνο σε μια περίπτωση ήταν αλύγιστη, και δυστυχώς δεν μπορούσα να αντιδράσω. Ήταν όταν έπιανε το βρασμένο γάλα που είχε κρυώσει, να το ρίξει στο τομάρι με το βουρλοτύρι, τη μεγάλη Σαρακοστή. Όσο έβλεπα εκείνη την κρούστα, την χοντρή πέτσα δεν μπορούσα να κρατήσω τα σάλια μου. Καθόμουνα δίπλα, παρακολουθώντας την καθημερινή...ερωτελεστιά και εκλιπαρούσα: «νόμου λίγο, να τοσογιά» και της έδειχνα με το δάχτυλο πόσο λίγο ήθελα. Παρέμενε ασυγκίνητη. Πίστευε βαθιά πως ήταν φοβερή αμαρτία να με αρτήσει, εμένα το μάξούμι. «Φεύγα πέρα λοβιασμένο, δεν κάν', είν' αμαρτία».

Αυτό ήταν ένα από τα μικρά μου μαρτύρια. Τα καινούργια χρόνια που ήρθαν, η ζωή που προχωρούσε κουβαλούσε καινούργια προβλήματα πολύ σοβαρότερα. Οι σχέσεις με τη μάνα μου άλλαξαν, έγιναν αρμονικές, τρυφερές. Το «χάσμα των γενεών», που λένε σήμερα, γεφυρώθηκε απότομα και τη θέση της γκρίνιας από μέρος μου πήρε μια βαθιά κατανόηση. Έγιναν καλοσυνάτος και στοργικός. Πήγαινα κοντά να της κρατήσω συντροφιά, στο σπίτι, στο χωράφι κι' όπου αλλού.

Μια φορά, αργότερα, όταν ήρθε στην Πράμαντα να μου φέρει λίγη μπομπότα, δεν ντράπηκα, κοντζιάμ άντρας — τρόπος του λέ-

γειν — να της ζητήσω να κάτσει εκεί μαζί μου. «Αμ πιδάκι μ' άδεια έχω να κάτσω να σιφ'λάω»; Κάπως έτσι τότε και γω έμεινα με την κρυάδα μου. Τέλος πάντων, εκείνη την ώρα που ανηφόριζα στην «ανεμότρυπα», η μάνα μου μούλειπε. Μούλειπαν και τα βόδια, όπως είπα και πιο πάνω. Ο νους μου πέταξε στα «Ζαγόρια» που ήταν ο συνηθισμένος τόπος βοσκής, εκεί στα «Νασλείκα» χωράφια που τα όργωνε ο πατέρας μου με αντιπαροχή τη βοσκή και το λιγοστό χορταράκι που μάζωνε η μάνα μου με τα χέρια γιατί το δρεπάνι δεν τάπιανε.

Σαν τώρα τη βλέπω γονατιστή στο λιοπύρι να ξερριζώνει από την άγονη γη λίγη θροφή για τα ζωντανά, ποτισμένη στον ιδρώτα.

Η μεγάλη δυσκολία για μένα και τα βόδια ήταν μετά τη βοσκή, όταν έπρεπε να πάμε σε αναζήτηση λίγου νερού. Ο ήλιος κόντευε στη Βαρκάλη όταν ξεκινούσαμε, δηλαδή η ώρα ήταν 10, 10 και μισή. Τα Τα ρολόγια τότε ήταν λιγοστά κι' ο κόσμος συνενοούνταν με τη θέση του ήλιου στον ορίζοντα.

Ο ήλιος στον Αηλιά ήταν μεσημέρι, στην Αητριάδα δειλινό και στη Γούλα — Αστραπή έγερνε προς τη Δύση, τότε έλεγαν πως τα ίσκια κόλλησαν στ' Ανήλια, ή ήθελε ακόμα μια τριχιά για να γείρει.

Ξεκινάγαμε οι τρεις μας, πάντοτε με την ίδια σειρά, μπροστά ο Τρυγόνης, πίσω ο Μελίσσης και τελευταία η μικροσκοπική αφεντιά μου. Ροβολάγαμε στη Λόφκη από το Λαιμό τ' Γιωτάκη ή απ' τη Γ'ωργόπλ' (ποιός Γεωργόπουλος άραγε να ήταν;) στη γκορτσιά τ'ς Βασίλω, στ' Γκίν' περνάγαμε στην Άσπρ' και τέλος φτάναμε στον πολυπόθητο προορισμό μας. Στη Γκάτιτς ήταν αδύνατο να πλησιάσουμε. Γύρω απ' τη βρυσούλα ήταν ένα τσούρμο από κόσμο, ζωντανά και βαρέλες που περίμεναν να γεμίσουν (τις τελευταίες θα τις έπαιρνε η νύχτα, η μάνα μου έφευγε μεσημέρι με τη βαρέλα και γύριζε μεσάνυχτα).

Εμείς οι τρεις περνάγαμε διακριτικά κατηφορίζαμε ως ένα σημείο που ξέραμε ότι βρίσκονταν δυο μικρές γούρες όπου μαζεύονταν το λιγοστό νεράκι που περίσευε. Ήταν στο αημείο που ο Μητροχρισταντώνης, μάζευε ό,τι λαγάριζε και με σωλήνες σιδερένιες τάριχνε στον κηπάκο στη Γκουσταβιά όπου πότιζε ντομάτες και φασόλια.

Έχωνε ο Τρυγόνης τη μούρη του μέσα στη γούρα, ρούφαγε μια, δυο φορές, τρίτη δεν πρόφτανε. Η γούρα άδειαζε. Σήκωνε το κεφάλι του και έστρεφε προς τα μένα τα πελώρια μάτια του γεμάτα εγκαρτέρηση και υπομονή, σα να ζητούσε από μένα κάποια εξήγηση:

«Τι αδικίες υπάρχουν στον κόσμο» θα μούλεγε, αν μπορούσε, «να λείπουν τόσα άλλα, μα και το νεράκι του θεού;».

Με τα πολλά η γούρα κάποτε, ξαναμάζευε λίγο νερό και το ζωντανό το εξαφάνιζε στη στιγμή.

Για τον Τρυγόνη ήμουν ο πιο κοντινός του γνώριμος, θάλεγα μάλιστα και φίλος, αφού μετά τον μεγάλο κύριο του που μαζί αγωνίζονταν να οργώσουν τα χωράφια, εμένα έβλεπε τον περισσότερο καρό. Τους άλλους του σπιτιού τους έβλεπε περιστατικά, γι' αυτό και μου εξομολογούνταν τα βάσανά του με τα μάτια αφού δεν μπορούσε αλλιώς. Κι εγώ, για ανταπόδοση, όπου εύρισκα, σε καμμιά μεσαριά λίγο χόρτο, το μάζευα και του το πρόσφερνα για να τον καλοπιάσω. Αυτή η αναζήτηση του χορταριού είχε γίνει τέτοια συνήθεια, ώστε ακόμα σήμερα όταν δω κάπου πολύ χορτάρι, ο νους μου πετάγεται μέσα από τις δεκαετίες, πολλές δυστυχώς, και φτάνει στα βόδια: «νάχα τώρα εδώ δα τα βόδια».

Και με τον πατέρα είχε φιλίες το ζευγάρι, πρώτα γιατί ποτέ δεν τα βάραγε με την βουκέντρα, τη χρησιμοποιούσε μόνο για να καθαρίζει το αλέτρι από τις μπλάνες και δεύτερο τα φρόντιζε όσο γίνονταν για την τροφή τους. Μόνο φωνές ήταν, φωνές δυνατές. Πού την εύρισκε τέτοια φωνή και τόση όρεξη μαζί και αισιοδοξία; Όταν έφταναν στην άκρη στο χωράφι και έπρεπε να γυρίσουν έμπηζε μια κραυγή: «ελαααα». Τα βόδια θα γύριζαν και χωρίς το παράγγελμα αλλά ο πατέρας μου με στεντόρεια φωνή το έδινε έτσι που, όπου και να ήσουν, θ' άκουγες τη φωνή του από του γυρογιώργ' ίσαμε τα Ζαγόρια και από τον Αηλιά ως το Κορφόβουνο' ακόμα και απόπειρα στη Γκούρα, το χωριό της μάνας μου δεν γλίτωνες. Σε κυνηγούσε το σελάγισμα του πατέρα μου.

Με τα βόδια ξεχάστηκα και ξεμάκρυνα πολύ, ενώ ήταν κι' άλλα ωραία που θα μου μέναν αλησμόνητα καθώς θα μεγάλωνα και παρασυρμένος από τη δίνη, τον ανεμοστρόβιλο της ζωής, δεν θάχα πια καιρό, ούτε και ενδιαφέρον να εκτιμήσω και να θαυμάσω, έτσι που μόνο η αγνή, παιδική ψυχή μπορεί να το κάνει.

Θυμάμαι εκείνες τις καλοκαιρινές μπόρες με το δέος που μου προκαλούσαν οι αστραπές και οι κεραυνοί, όξω απ' εδώ και μακριά (γι' αυτό μόλις άστραφτε κάναμε το σταυρό μας να μην πέσει πάνω μας ο κεραυνός, πολλές φορές μάλιστα για να προφυλαχτώ έβαζα τα χέρια μου στο κεφάλι). Αλλά το πιο εξαιρετικό θέαμα, το ανεπανάληπτο ήταν ν' αγναντεύω τα ορμητικά νερά να κατρακυλούν με πάταγο από τα λαγκάδια πέρα στ' Ανήλια κι' απάνω από τον Αηλιά και να κάνουν

το Παλιόμπλο να φουσκώνει, να παφλάζει άγρια και να τρέχει ορμητικός σαν να βιάζονταν να χυμώσει γρήγορα στο ποτάμι.

Ας ήταν να είχα 4 μάτια, τι λέω; όλο το κορμί μου να ήταν γιομάτο μάτια, να βλέπω και να μη χορταίνω. Κι ύστερα, όταν ο ήλιος του δειλινού σκόρπιζε τα σύννεφα και οι ολόλαμπρες ακτίνες του φιλοτεχνούσαν εκείνο το ζωνάρι του Θεού, τι ήταν αυτό πάλι; Τι χρώματα, τι ζωντανό, πολύχρωμο, ολόφωτο, πελώριο γιοφύρι, ήταν αυτό που στεφάνωνε την περήφανη Στρογγούλα, έτσι φρεσκοπλυμένη και ολοχρυσή όπως την έβαφαν οι ακτίνες του «μεγάλου άστρου της ημέρας» καθώς αυτό έγερνε να κρυφτεί πίσω από τα Ζαγόρια. Κι επεφτε το περίφανο ζωνάρι απ' τη δεξιά μεριά κάτω προς την Άγναντα, ερχόταν δώθε στο Μολοκοπιό, καβάλαγε τις κοτινές ράχες, κατέβαινε στη Μπζιά κι έρχονταν και πιο δώθε, τόσο που έτσι ν' άπλωνες το χέρι σου μπορούσες να το πιάσεις.

Αμ απ' την άλλη μεριά, εκεί που σε λίγο θα χανόνταν ο ήλιος; Άλλο όργιο χρωμάτων. Πλημμύρα από χρώματα και φως ένα γύρο, λίγο πριν πέσει το σούρουπο. Τι μεγαλεία, τι οράματα και θάματα σκαρώνει η φύση.

Μ' αυτές τις μαύρες σκέψεις και την καρδιά βαρειά, ασήκωτη, ανηφόρισα την Ανεμότρυπα, ακολουθούμενος από τον πατέρα και λίγο μπήκαμε στο «δημόσιο», όπως έλεγαν τότε τον χωραφόδρομο Άγναντα — Πράμαντα.

Νάχα τουλάχιστον κάποιον να του πω τον πόνο μου. Να ξαλαφρώνα λιγάκι. Όμως σε ποιόν ν' ακουμπήσω; στον συνοδοιπόρο μου; Ούτε σκέψη. Αυτός κουρασμένος κάπως απ' το δρόμο κι απ' το φορτίο που κουβαλούσε, για τον κανακάρη του (ίσως γι' αυτά να σας τα ιστορίσω άλλη φορά), βυθισμένος στις σκέψεις του, απόμακρος, ακολουθούσε αμίλητος. Πώς να τον διακόψω; Κι' εξάλλου εύκολο τόχετε; Ξέρετε ότι τότε, οι κουβέντες ανάμεσα σε πατέρα και παιδιά, ήταν λίγες. Τα πολλά λόγια και διαχύσεις και αγκαλιές και φιλιές και καβάλες στο σβέρκο ήταν πράματα ανήκουστα.

Αγκαλιά το παιδί; Θεός φυλάξοι από τέτοια ντροπή. Αυτά ήταν γυναικεία καμώματα. Ο άντρας κράταγε τη θέση του, περπατάγε δύο τρία βήματα μπροστά και η γυναίκα ακολουθούσε σεμνή και λίγο χαμηλοβλεπούσα με το παιδί στην αγκαλιά κι' ένα άλλο κρεμασμένο απ' τη φούστα και πολλές φορές και μ' ένα τρίτο στην κοιλιά.

Τέλος πάντων, μπαίναμε στην Πράμαντα. Γεγονός καμπή στην παιδική μου ζωή.

Αργότερα, πολύ αργότερα είδα πολλές Πολιτείες, μικρές και τρα-

νές, όμως η Πράμαντα κράτησε την πρωτιά: καμιά δεν την ξεπέρασε σε εντυπώσεις. Τι πολὺς κόσμος, τι δρόμος πλατιός, τι πλήθος μουλάρια και τι κοπριά! Σκεπασμένος ο δρόμος απ' τη μια άκρη ίσα με την άλλη, έτσι που τα τσαρούχια μου να βαλτώνουν κι' αυτή να μπαίνει στα ποδάρια μου. Και τί νερά, τι μαγαζιά πολλά, τί θόρυβος, τι οχλαγωγή, τι φωνές από τους χασάπηδες που διαφήμιζαν τ' άφθονα κρέατα που κρέμονταν στα τσιγγέλια κι' από τον Γκόκο, τον μπακάλη που επαναλάμβανε συνέχεια. «Πω πω, τι έχω, τι έχω».

Που να σας τα λέω, ήταν κάτι άλλο, κάτι καινούργιο, πρωτόφαντο για μένα. Ένας καινούργιος κόσμος ξετυλίγονταν μπροστά μου, για τον οποίο όμως δεν ήμουν σίγουρος ότι ήταν «όμορφος κόσμος», ηθικός, αγγελικά πλασμένος».

Ήταν κι' εκείνος ο «Αράπης» που ξέρναγε συνέχεια νερό από το στόμα του κι' ενώ είχα γανιάσει από τη δίψα, δισταζα να πλησιάσω να πιώ: μουχαν πει πως θα με φιλήσει! Βέβαια δεν το πολυπίστευα κι' ας μου τόλεγαν με τέτοια πειστικότητα, όμως τι τα θέλεις, τι τα γυρεύεις, θέλεις να μου κάνει κάνα χοντρό αστείο αυτός ο αράπης; Γι' αυτό, πήρα μεν την απόφαση, αλλά πλησίασα διστακτικά και με χιλίες προφυλάξεις και, τελικά, επειδή σιχαινόμουν να χρησιμοποιήσω το τσανάκι που κρέμονταν από μια χοντρή αλυσίδα, κατάντησα να φιλήσω εγώ τον ατάραχο και ανέκφραστο Αράπη.

Η πράμαντα λοιπόν, η μεγάλη πολιτεία ήταν εκεί μπροστά στα πόδια μου. Θα μπορούσα ν' αναφωνήσω: «Χαίρε Πράμαντα, ήρθα να σε κατακτήσω!» Ήμουν ένας κατακτητής της ελαινής μορφής, όπως ο Δον Κιχώτης του Θερβάτες. Το μπόι μου ήταν δεν ήταν 1 και 30, τσαρούχια μισοτρύπια με φούντες ξεφτισμένες και καταταλαιπωρημένες.... κουστούμι φτιαγμένο από μιάμιση πήχυ ντρίλι, πεντεδαίμονα και στην κορυφή το απαραίτητο πηλίκιο.

Έτσι... αρματωμένος ξεκίναγα να κατακτήσω, εξόν από την Πράμαντα και τη ζωή.

ΧΡΗΣΤΟΣ Κ. ΠΡΑΜΑΝΤΙΩΤΗΣ

Σημείωση συντακτικής επιτροπής: Η παρούσα αξιολογη εργασία άρχισε να δημοσιεύεται από το τεύχος Νο 24 του ΚΑΘΕΡΕΦΤΗ. Πιστεύοντας πως τώρα αν συνεχιστεί θα είναι ξεκομμένο από την προηγούμενη ενότητα, θεωρήσαμε σκόπιμο, για καλύτερη παρουσίαση της εργασίας να τη δημοσιεύσουμε ολόκληρη από την αρχή.

Άγνωστοι Σκλουπιώτες

Ο φίλος και συνεργάτης του «ΚΑΘΡΕΦΤΗ» Χρήστος Δημ. Αλεξίου συνέλαβε μια πολύ καλή ιδέα που έχει σχέση με την τύχη των πάρα πολλών χωριανών μας που από διάφορες αιτίες βρίσκονται σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, με μικρή ή καθόλου επαφή με το χωριό και γενικά μακριά από τη Σκλουπιώτικη Κοινωνία.

Αυτούς τους χωριανούς μας θέλει να τους καταγράψει και ενδεχομένα να τους παρουσιάσει στις στήλες του περιοδικού. Ζητάει τη βοήθειά μας που πρέπει να την προσφέρουμε πρόθυμα.

Παραθέτουμε την παράκλησή του με τη διαβεβαίωση πως η Συντακτική Επιτροπή θα κάνει ό,τι είναι δυνατό.

Φίλε «Σκλουπιώτη» φίλη «Σκλουπιώτισσα»

Όπως ξέρουμε το χωριό μας ήταν και είναι ορεινό, άγρονο και από παλιά είναι γνωστό σαν χωριό «Μαστόρων». Όλοι οι «Σκλουπιώτες» αναζητούσαν δουλειά σε άλλα μέρη. Και σήμερα ακόμα πολλοί αναζητούν δουλειά ή τοποθετούνται σε υπηρεσίες σε πολλά μέρη της Ελλάδας ακόμα και σε μέρη του Εξωτερικού. Πολλοί απ' αυτούς έμειναν στα μέρη της δουλειάς μόνιμα, παντρεύτηκαν, έφτιαξαν οικογένειες και σιγά — σιγά ξεχάστηκαν ή κοντεύουν να ξεχαστούν τόσο αυτοί όσο και τα παιδιά τους.

Αυτούς τους «Σκλουπιώτες» θα προσπαθήσω να αναζητήσω και να τους παρουσιάσω μέσα από κάποια στήλη του Περιοδικού μας με τίτλο «Άγνωστοι Σκλουπιώτες» για να τους θυμηθούμε να τους γνωρίσουμε και να μας γνωρίσουν.

Στην προσπάθεια αυτή ζητώ την βοήθειά σας γι' αυτό όποιος έχει δικά του τέτοια πρόσωπα ή γνωρίζει διεύθυνση κατοικίας κάποιου «Άγνωστου Σκλουπιώτη» ας με πληροφορήσει.

Αθήνα 17 Οκτωβρίου 1988

Χρήστος Δημοσθ. Αλεξίου

«ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΣΚΛΟΥΠΙΩΤΕΣ»

Δημ. Π. Βλάχας

Δεν ξεχναμε ποτέ τον Δημήτρη Παναγ. Βλάχα, τον δάσκαλο απ' το χωριό μας. Ο Δημήτρης όπως όλα τα παιδιά του χωριού της ηλικίας του μεγάλωσε με μεγάλες δυσκολίες και σπούδασε με πολλές στερήσεις, κόπους και μόχθους. Όμως νέος ακόμα 37 χρόνων μας έφυγε μετά από ατύχημα το 1975.

Ο Δημήτρης ήταν παντρεμένος με την Κατερίνα Ανδρ. Τσουρούλα από το χωριό Πλάτανος Ηλείας. Την Κατερίνα αναζητήσα και την

Ο Δημήτρης με την οικογένειά του

βρήκα στον Πύργο Ηλείας στο διαμέρισμά της, οδός Δεληγιάννη αριθ. 58 — 2ος όροφος — τηλ. (0621) 24359. Είναι δασκάλα και υπηρετεί στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Πύργου. Της συστήθηκα και με υποδέχτηκε με καλοσύνη. Με τον Δημήτρη έχει δύο παιδιά: Τον Παναγιώτη που γεννήθηκε το 1969 και τώρα είναι φοιτητής στο 2ο έτος του Φυσικού τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τον Γιώργο

που γεννήθηκε το 1972 και είναι Μαθητής Β' τάξης του 2ου Λυκείου Πύργου.

Η Κατερίνα παντρεύτηκε τελευταία τον Ανδρέα Πανταζόγλου που είναι Λιμενάρχης στο Λιμεναρχείο Πατρών.

«Ο Δημήτρης για μένα ήταν ένα μεγάλο κομμάτι της ζωής μου, μου είπε. Δεν ξεχνιέται ποτέ και κάθε μέρα κάθε στιγμή μου τον θυμίζουν τα δυο παιδιά μας. Ήμασταν πολύ ευτυχισμένοι αλλά δυστυχώς με το ατύχημα έφυγε από κοντά μας. Είμαι πολύ ευχαριστημένη από τα παιδιά μας. Είναι καλά και προοδεύουν. Προσπαθώ να δώσω γι' αυτά ότι μπορώ περισσότερο. Ο σύζυγός μου Ανδρέας είναι πολύ καλός μαζί μου και με τα παιδιά και δείχνει κατανόηση. Το «Σκλούπο» ο Δημήτρης το αγαπούσε πολύ, το αγάπησα κι' εγώ και τα παιδιά μας. Το θυμάμαι, το έχω επισκεφθεί και πάλι μόλις μπορέσω θα ξαναπάω. Θέλω να ιδώ τον πατέρα του Δημήτρη που είναι τόσο καλός, τ' αδέρφια του και τους φίλους του. Μαθαίνω τώρα ότι το «Σκλούπο» ανασυγκροτήθηκε και έγινε όμορφο. Χαίρομαι. Διαβάζω τον «ΚΑΘΡΕΦΤΗ» το ίδιο και τα παιδιά μου και μαθαίνουμε νέα του χωριού». «Ο Γιώργος χάρηκε κι' αυτός που γνώρισε κάποιο φίλο και χωριανό του πατέρα του. Μαθαίνω νέα του χωριού από το περιοδικό και ελπίζω γρήγορα να πάω μου είπε».

Η Κατερίνα γεμάτη καλοσύνη και συμπάθεια, έξυπνη και δραστήρια πολύ ευχαριστήθηκε για την επίσκεψή μου και πολύ συγκινήθηκε. Το ίδιο κι' εγώ που γνώρισα την Κατερίνα αντάξια σύζυγο του Δημήτρη.

Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 1988
Χρήστος Δημοσθ. Αλεξίου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ανακοινώνεται ότι το χορευτικό μας θα συνεχισθεί και φέτος (1989) με τον ίδιο δάσκαλο σε α'θουσα που μας παραχώρησε ο Δήμος Ιωαννιτών και παρακαλούνται όσοι επιθυμούν να μάθουν τα παιδιά τους χορό να έρθουν σε εποφή με το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου. Ήδη παρακολουθούν μαθήματα χορού σήμερα γύρω στα 30 περίπου παιδιά, και προβλέπεται να γίνει διαχωρισμός αρχαρίων και προχωρημένων.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

Α.Ε. Αμπελοχωρίου «ΤΟ ΣΚΛΟΥΠΟ» που άρχισε φέτος την αθλητική της δραστηριότητα, έχει ένα άριστο και μεγάλο αριθμό από αθλητές που με μεγάλη όρεξη και φιλόδοξη προσπάθεια μπόκαν στον αγώνα ανάδειξης της Αθλητικής Ένωσης σαν πρώτη ομάδα στην κατηγορία της και τα ανεβάσματά της στην Β' κατηγορία.

Οι προσπάθειες του Δ.Σ. της ομάδας είναι και ήταν μεγάλες για την οργάνωση και την εύρεση των ποδοσφαιριστών, που από το καλοκαίρι με μεταγραφές και με καινούργια δελτία η ομάδα μας σήμερα έχει 26 ποδοσφαιριστές. Τους παρακάτω.

1) Μπαλωμένος Χαρίλ., 2) Σιώτος Δημήτριος, 3) Αλεξίου Ιωάννης, 4) Βλάχας Παναγιώτης Κ., 5) Βλάχας Νικόλαος Γ., 6) Αντωνίου Ιωάννης Δ., 7) Αναστασίου Δημήτριος Ν., 8) Σιώτος Απόστολος Ι., 9) Παπαδημητρίου Δημήτριος Παν., 10) Πάνου Ιωάννης, 11) Έξαρχος Νικόλαος, 12) Μπαλωμένος Ευάγγελος, 13) Αναστασίου Χρήστος, 14) Νασιούλας Ιωάννης, 15) Γέροντας Μιχάλης Αποστ., 16) Βόλας Γεώργιος, 17) Ματσάγας Μιλτιάδης, 18) Μπέλος Ιωάννης, 19) Ζιώγας Ευάγγελος, 20) Κένταρχος Αναστάσιος, 21) Σταμούλης Ηλίας, 24) Νάτσης Αθανάσιος, 25) Στουρνάρας Γεώργιος, 26) Καραλής Απόστολος.

Προπονητής της ομάδας προσφέρθηκε αφιλοκεδώς ο πρώην ποδοσφαιριστής του ΠΑΣ ΓΙΑΝΝΙΝΑ **Κοντογιωργάκης (Λόκο)** που από την πρώτη μέρα που ανέλαβε την ομάδα η προσπάθειά του είναι συγκινητική.

Η ομάδα προετοιμάστηκε για αρκετό καιρό και έδωσε δυο φιλικούς αγώνες με το Καλέντζι όπου χάσαμε με 4—0 και με την Αμπελιά όπου κερδίσαμε 4—2.

Για το κύπελο κληρωθήκαμε με την ομάδα των Σερβιανών όπου κατεβήκαμε στον αγώνα με 10 παίκτες γιατί δεν είχαν έλθει όλα τα δελτία και χάσαμε με 4—0.

Οι αγώνες του πρωταθλήματος άρχισαν στις 13.11.88. Μέχρι σήμερα δώσαμε τρεις αγώνες. Ο πρώτος αγώνας έγινε στην έδρα της ομάδας που είναι το γήπεδο του Βελισσαρίου (Μπουνταλά) παίξαμε με την ομάδα του Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού όπου κερδίσαμε με 7—0. Στον πρώτο αγώνα οι Σκλουπιώτες σύσσωμοι παρακολούθησαν τον αγώνα και καταχειροκρότησαν την ομάδα για τη μεγάλη της νίκη. Ο δεύτερος αγώνας ήταν με την Δυναμό Ιωαννίων εκτός έδρας που και σαυτὸν κερδίσαμε με σκόρ 3—2. Ο τρίτος αγώνας έγινε με το Νεοχωρόπουλο στο γήπεδο της Μπάφρας και η ομάδα κέρδισε με 4—1.

Το Πρόγραμμα των αγώνων Α' γύρου είναι:

1. 13.11.88 Σκλούπο — Πτηνοτροφικός
2. 27.11.88 Δυναμό Ιωαννίνων — Σκλούπο
3. 10.12.88 Νεοχωρόπουλο — Σκλούπο
4. 18.12.88 Σκλούπο — Βουτσάρ
5. 15.1.89 Ραδοβύζι — Σκλούπο
6. 28.1.89 Σκλούπο — Νίκη Κάστρου
7. 11.2.89 Σκλούπο — Ολυμπιακός Ιωαννίνων
8. 26.2.89 Δρίσκος — Σκλούπο
9. 5.3.89 Σκλούπο — Ολυμπιακός Βοτανικού.

Η ανταπόκριση των χωριανών στην οικονομική ενίσχυση της ομάδας ήταν πραγματικά μεγάλη και συνεχίζεται. Παρόλο που το Δ.Σ. της ομάδας είχε αντίθετη άποψη, εμείς σαν Συντ. Επιτροπή του περιοδικού κρίναμε σκόπιμο να αναφέρουμε τις κυριώτερες προσφορές των χωριανών μας χωρίς να υποτιμούμε και τη σημασία των μικρών ενισχύσεων που αποτελούν άλλωστε και τη σταθερή πηγή εσόδων.

Έτσι μέχρι στιγμής (γιατί θα ακολουθήσουν σίγουρα και άλλες) είχαμε τις παρακάτω προσφορές.

- 1) Τόλης Χαρίλαος 75.000, 2) Αλεξίου Χρήστος Γεωργ. 60.000, 3) Παπαγιάννου Γιάννης 30.000, 4) Παπαδημητρίου Πάνος 25.000, 5) Νότης Κώστας 20.000, 6) Γέροντας Νίκος Ι. 15.000, 7) Γέροντας Γιάννης Δημ. (πρακτ. ΠΡΟ—ΠΟ) Μία πλήρης στολή.

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

Το Δ.Σ. της Αθλητικής ένωσης Αμπελοχωρίου για να μπορέσει να ενισχυθεί οικονομικά, έθεσε στη διάθεση ημερολόγια του έτους 1989 με φωτογραφία της ομάδας καθώς και διαφημιστικούς αναπτήρες.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί όλους τους χωριανούς και φίλους της ομάδας και του χωριού μας, που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για οικονομική στήριξη της ομάδας στο πρώτο της ξεκίνημα και ενίσχυσαν τον Αθλητικό μας Σύλλογο.

Επίσης ευχαριστεί τους παρακάτω φίλους της ομάδας που πρόσφεραν στολές και φόρμες.

1. Το Σούπερ Μάρκετ «ΑΤΛΑΝΤΙΚ» πρόσφερε 20 φόρμες.
2. Η Ξυλογλυπτική του κ. Ευθυμίου πρόσφερε 1 πλήρη στολή
3. Το κατάστημα ZOOM πρόσφερε 1 πλήρη στολή
4. «Μονώσεις» Χριστ. Γκαζιάνη πρόσφερε 1 πλήρη στολή
5. ΠΡΟ — ΠΟ Γιάννη Γέροντα πρόσφερε 1 πλήρη στολή.

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ. Δημήτριος Γέροντας

Όρθιοι από αριστερά: Αλεξίου Γιάννης, Σιώτος Αποστόλης, Βλάχας Πάνος, Νάτσης Αθαν. Αντωνίου Γιάννης, Νασιούλας Ιωάννης, Σιώτος Δημήτριος και Αναστασίου Δημήτριος.
Καθιστοί: Βράνος Νεοπτ., Σταμούλης Ηλίας, Μπαλωμένος Ευάγγ., Στουρνάρας Γεώργ., Βλάχας Νίκος, Καραλής Απόστ., Μπαλωμένος Χαρ., Παπαδημητρίου Δημ.

ΠΗΡΑΜΕ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΝΤΥΠΑ:

1. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ:

«ΧΟΥΛΙΑΡΑΔΕΣ», Τεύχος Α' Γενάρη — Μάρτης 1988.

από τη Φιλοπρόοδη Αδελφότητα Χουλιαραδών.

«Η Φωνή των Παλιοχωριτών», τεύχος 35 Ιουλ. — Αυγ. — Σεπτ. 1988

από τον Σύλλογο Παλιοχωριτών.

«Το Ζαγόρι μας» Αρ. φύλλου 126 — 127 ΣΕΠΤ. — ΟΚΤ. 1988.

ΣΧΟΛΙΑ

● Όπως το περιμέναμε, το φετινό πανηγύρι ήταν φτωχό και σε κόσμο και σε κέφι. Απουσίασαν πολλές οικογένειες κύρια λόγω πένθους, αφού τα τελευταία χρόνια χάσαμε πολλούς και νέους ανθρώπους.

Όπως και πέρυσι έτσι και φέτος, διοργανώθηκε από το Σύλλογό μας που βοηθήθηκε πολύ από το Διοικητικό Συμβούλιο της νεοσύστατης ποδοσφαιρικής μας ομάδας. Χάρη στην προσπάθεια αυτών λοιπών καθώς και στη βοήθεια πολλών χωριανών που πρόσφεραν ή μεσολάβησαν για την εξασφάλιση των απαραίτητων με τους ευνοϊκότερους οικονομικά όρους, σε γενικές γραμμές το πανηγύρι πήγε καλά. Οικονομικά βέβαια δεν είχε και μεγάλη επιτυχία, παρότι υπήρχαν οι προϋποθέσεις, αφού τα κέρδη ήταν πολύ λίγα. Αντίθετα το δημοτικό συγκρότημα έμεινε πολύ ευχαριστημένο αφού είχε καλές εισπράξεις. Δεν πειράζει πάντως, αφού ο σκοπός της διοργάνωσης δεν είναι κερδοσκοπικός.

Εκείνο που έχει σημασία για μας είναι να μη χάσει τον παραδοσιακό του χαρακτήρα και να μη αλλοιωθούν οι μουσικές μας παραδόσεις. Κάτι που μας προβληματίζει πολύ αφού παρατηρούμε πως σιγά - σιγά το σύγχρονο, χαμηλού επιπέδου, τσιγγάνικο πολλές φορές τραγούδι πήρε τη θέση του παλιού λεβέντικου γνήσιου δημοτικού τραγουδιού. Αμέτρητα τα ψευδοτραγούδια που πλασσάρονται σήμερα σαν σύγχρονα δημοτικά τραγούδια αλλοιώνοντας τον παραδοσιακό ήχο.

● Πολύ σωστή η απόφαση να κόβεται το νερό τη νύχτα στην περίοδο αιχμής του καλοκαιριού. Αυτό το μέτρα σε συνδυασμό με την αλλαγή ροής του νερού στο εσωτερικό δίκτυο, καθώς και το μέτρο του εκ περιτροπής ποτίσματος, εξασφάλισε νερό για όλες τις μέρες και σ' όλα τα σπίτια αποτρέποντας τη σπατάλη νερού.

● Ο Κοινοτικός Σύμβουλος Κώστας Γιωτάκης που παρακολούθησε από κοντά την πιστή τήρηση της απόφασης για το πότισμα — αυστηρός όπου χρειαζόταν — τα κατάφερε μια χαρά.

ΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Ξενοχωρίτης που βρέθηκε φιλοξενούμενος για 2 — 3 μέρες στο χωριό μας μέσα στο καλοκαίρι, μου δήλωσε πως τον εντυπωσίασε ο τρόπος που συζητάμε στην πλατεία κάτω από τον πλάτανο, τα θέματα συζήτησης που μπαίνουν και που τα περισσότερα απαιτούν αυξημένη γνώση και ανάλογη μόρφωση καθώς και πώς το επίπεδο των χωριανών μας το βρήκε πολύ ψηλό σε σχέση με τα μέρη του. Ιδιαίτερη εντύπωση του έκανε η συμμετοχή στη συζήτηση και οι γνώσεις που κατέχουν οι μαστόροι και οι γέροντες του χωριού αφού οι περισσότεροι δεν έμαθαν και πολλά γράμματα.

Του εξήγησα ότι οι συζητήσεις «εφ' όλης της ύλης» και η ανταλλαγή γνώσεων και θέσεων, αποτελεί τρόπο ζωής για τους χωριανούς μας και μου απάντησε πως σε τέτοια έκταση δεν γίνεται πουθενά. Ίσως νάχει δίκιο ο άνθρωπος.

Γεγονός είναι πάντως ότι ήταν την περίοδο που στο χωριό εκείνο τον καιρό βρισκόταν για διακοπές οι χωριανοί μας Βασίλης και Αποστόλης Τόλης, που ανέβαζαν πραγματικά πολύ ψηλά τα επίπεδα των συζητήσεων. Αυτοί οι σεβαστοί μας γιατροί, απλοί, παραστατικοί και επιβλητικοί στο λόγο τους και ανεξάντλητοι σε γνώσεις και εμπειρίες κυριαρχούσαν στις συζητήσεις και ήταν απόλαυση να τους παρακολουθείς.

Όχι πως οι υπόλοιποι χωριανοί μας υστερούσαν πολύ σε γνώσεις. Απεναντίας. Μάλιστα απ' αυτούς που δεν έμαθαν πολλά γράμματα εντυπωσιάστηκε ο συνομιλητής μου.

Εδώ μαθαίνει κανείς πολλά μου λέει ο άνθρωπος. Σαν να βρίσκεσαι σ' ένα μεγάλο σχολείο. Σ' ένα ... ανοιχτό Πανεπιστήμιο ας πούμε.
Κ. Σ.

Αξία επαίνου και δείγμα της αγάπης που τρέφει για τον τόπο του, ήταν η ενέργεια του γιατρού Βασίλη Τόλη να εξετάσει δωρεάν τους χωριανούς που ήθελαν, να συζητήσει μαζί τους τα προβλήματα υγείας που είχαν και να δώσει τις απαραίτητες συμβουλές και οδηγίες. Πολλοί χωριανοί μας τον επισκέφθηκαν, εξετάστηκαν και πήραν οδηγίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους. Πολύ μεγάλη και η αντικαπνιστική του εκστρατεία, χωρίς όμως να γνωρίζουμε το αποτέλεσμα.

Όπως κάθε χρόνο ακούστηκε και χορεύτηκε και φέτος στον ομαδικό χορό μετά τις κύκλες η «κολώνα».

Πιστεύω πως είναι αντιπροσωπευτικό τραγούδι του χωριού μας και πως θα πρέπει να τηρούμε με ευλάβεια τις ιδιαιτερότητές του όχι μόνο στον ομαδικό αλλά και στον ατομικό χορό.

Έτσι θα συμβάλουμε στη διατήρηση της παράδοσης.

Η κολώνα λοιπόν θα πρέπει να χορεύεται «μέσα — έξω» γιατί έτσι χορεύονταν από τους παππούδες μας και όχι σαν κλασικός ηπειρώτικος χορός, στα τρία.
Γ. Ν.

Οι «κύκλες» όπως όλα τα χρόνια μάζευαν αρκετό κόσμο για τον ομαδικό χορό.

Μόνο που δεν αρκεί η συμμετοχή του κόσμου για να διατηρηθεί το έθιμο και να συνεχιστεί η παράδοση. Θα πρέπει, οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν τα λόγια από το καγκέλι και όχι να περιμένουν ν' ακούσουν τους μπροστινούς για να επαναλάβουν αυτοί.

Φέτος ορισμένες στροφές ακούστηκαν λάθος και μερικές υποτονικά. Ας ελπίσουμε ότι δεν θα επαναληφθεί και του χρόνου.

Γ. Ν.

Πολύ καλά τα σχόλια από αυτούς που διάβασαν το βιβλίο που έγραψε και κυκλοφόρησε πρόσφατα ο χωριανός μας Παπα — Κώστας Μπαλωμένος. Τίτλος του: «Ο Σεραφεΐμ, ο Σετάκης κι εγώ».

Ο δρόμος για την Πολιτσά συνεχίζεται. Στα τέλη Νοέμβρη η μπολτόζα βρισκόταν στη θέση «Αφρολούμ».

Η παλιά βρύση στη θέση «Γκάτετς» που εξυπηρετούσε για πολλά χρόνια το χωριό μας ξανάγινε από τη Δασική Υπηρεσία.

Επίσης το Δασαρχείο έκανε διάννιξη του δρόμου από τη «Κοκίκου Λιάρα» και έφτασε μέχρι το ρέμα της «Λεύκας».

Οι εργασίες ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου συνεχίζονται. Το έργο θεμελιώθηκε στις 14 Αυγούστου 1988 από τον Πρόεδρο της Κοινότητας και σήμερα έχουν τελειώσει οι εργασίες των σκυροδεμάτων.

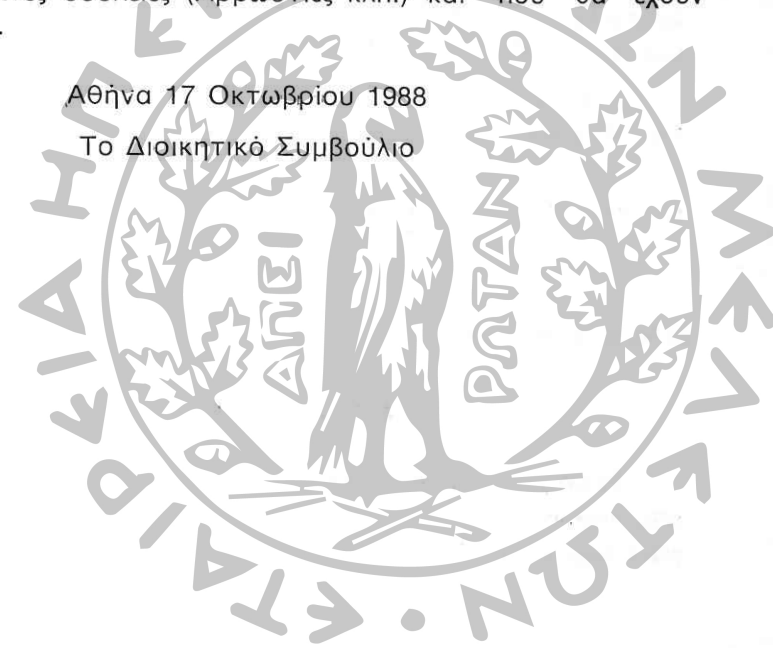
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ απέκτησε στην Αθήνα ιδιόκτητα Γραφεία. Είναι ένα Διαμέρισμα Ισόγειο υπερυψωμένο στην οδό Φυλής αριθ. 24 κοντά στην γωνία των δρόμων Φυλής και Ηπείρου. Αποτελείται από ένα Δωμάτιο, Χώλ, Λουτροκαμινέ και Κουζίνα και είναι περίπου 45 Μ2. Αγοράστηκε 1.600.000 δρχ. και θα καλυφθεί από πρόσθετες εισφορές των μελών της ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ. Κάποιες επισκευές που απαιτούνται θα γίνουν με προσωπική εργασία και δαπάνες των μελών της. Σύντομα θα εγκατασταθεί τηλέφωνο και προγραμματίζεται η Γενική Συνέλευση της ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ του Δεκεμβρίου να πραγματοποιηθεί στα Γραφεία μας. Βρίσκεται περίπου στο ενδιάμεσο αήμειο μεταξύ Ομονοίας και Πλατίας Βικτωρίας και η συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση γίνεται με Λεωφορεία και Τρόλλεϋ στις στάσεις Πολυτεχνείου και Ηπείρου και με το Μετρό στην στάση Πλατείας Βικτωρίας.

Έτσι η επικοινωνία τώρα μεταξύ των μελών της ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ, του Συλλόγου των Απανταχού Αμπελοχωριτών, της Κοινότητας του χωριού μας και γενικά των χωριανών μας θα είναι καλύτερη και πιο εύκολη. Επίσης μέσα στα Γραφεία θα υπάρχουν πάντοτε όλα τα απαραίτητα για την διαμονή δυο χωριανών μας που θα έρχονται στην Αθήνα για έκτακτες δουλειές (Αρρώστιες κλπ.) και που θα έχουν ανάγκη βοήθειας.

Αθήνα 17 Οκτωβρίου 1988

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ:

Η Ελένη Δημ. Παρασκευά με τον Γιώργο Τσακανίκα από το Πολύδρο-
σο Άρτας.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

1. Η Βασιλική Σ. Αναστασίου σύζ. Τάσιου Καράτζου γέννησε κορίτσι
2. Η Γιαννούλα Σωτ. Νότη σύζυγος Αλεξανδροπούλου γέννησε αγόρι
3. Η Γιαννούλα Κων. Νότη σύζ. Δημ. Αγγέλη γέννησε κορίτσι
4. Η Μαρίνα Λ. Βλάχα, σύζ. Νικ. Γέροντα γέννησε κορίτσι.
5. Η Βασιλική σύζυγος Νικολ. Χρ. Βλάχα γέννησε κορίτσι
6. Η Αικατερίνη Δ. Αναστασίου συζ. Παναγ. Γεωργούλα γέννησε δύο αγόρια.

ΘΑΝΑΤΟΙ:

1. Ο Κώστας Έξαρχος πέθανε στις 10 Ιουλίου 1988 σε ηλικία 94 χρόνων και η ταφή του έγινε στο χωριό.
2. Ο Κώστας Χρ. Βλάχας πέθανε στις 7 Αυγούστου 1988 σε ηλικία 48 χρόνων και ταφή του έγινε στα Γιάννινα.
3. Η Μαρίκα συζ. Γεωργ. Νούτσου - Αντωνίου πέθανε στις 28 Σεπτεμβρίου 1988 σε ηλικία 70 χρόνων και η ταφή έγινε στο Γ' Νεκροταφείο Αθηνών. Η Μαρίκα καταγόταν από τη Θσσαλονίκη.
4. Ο Χρήστος Ιω. Αλεξίου πέθανε στις 11 Οκτωβρίου 1988 σε ηλικία 65 χρόνων και η ταφή του έγινε στην Ανατολή Ιωαννίνων.
5. Ο Κώστας Πατσιούρας πέθανε στις 27 Νοεμβρίου 1988 σε ηλικία 64 χρόνων και η ταφή του έγινε στην Ανατολή Ιωαννίνων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Επειδή πολλά κοινωνικά γεγονότα δεν πέφτουν στην αντίληψή μας, παρακαλούμε τους χωριανούς μας να επικοινωνούν με το περιοδικό για δημοσιευθούν.

